

Drugi integrisani Trening Projekata GCF Water Readiness u Crnoj Gori

10-12 Mart, 2026

Kolašin

Informacije o projektu

Osnovne informacije o projektu

Izgradnja tehničkih i institucionalnih kapaciteta u sektoru voda u Crnoj Gori za podršku inkluzivnim inicijativama klimatske otpornosti

Donator:

Green Climate Fund (ZKF) – Readiness and Preparatory Support Programme

Iznos granta:

Grant sredstava (797,112 USD)

Period implementacije:

Avgust 2024 – Avgust 2026 (2 godine)- NCE

Implementacijski partner (Delivery Partner):

Global Water Partnership Organization (GWPO)

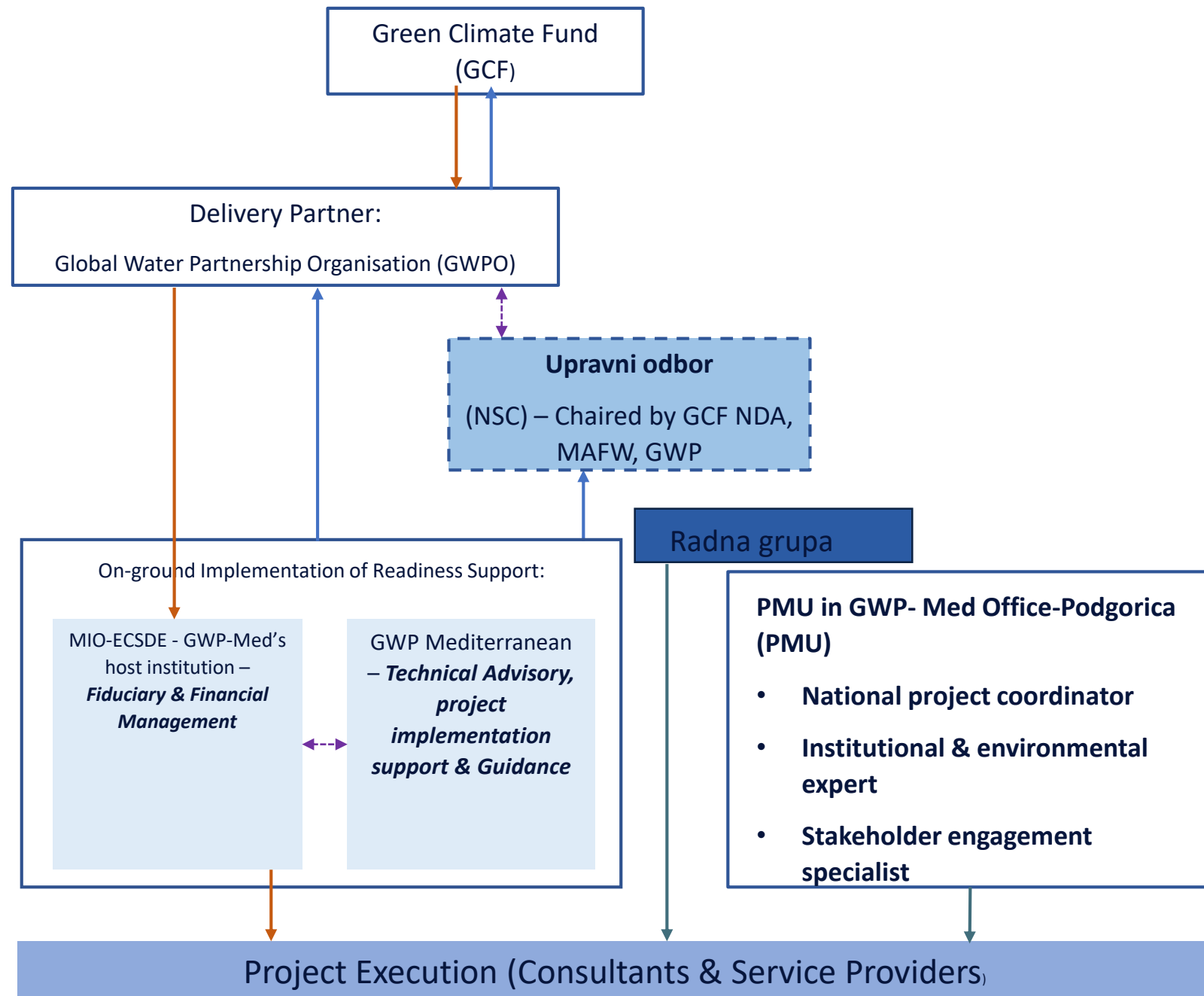
Izvršni partneri (Executing Entities):

GWP-Med (Global Water Partnership – Mediterranean)

**GREEN
CLIMATE
FUND**

Uloge i odgovornosti u implementaciji i realizaciji

Klimatske promjene i sektor voda

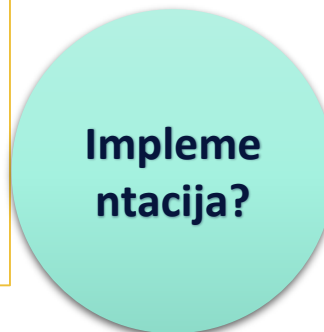
Klimatske promjene

Adaptaciona mjera

Razumijevanje utucaja

Implementacija?

Uticaj klimatskih promjena

Za Crnu Goru, koja ima izraženu geografsku i klimatsku raznolikost, očekuje se da će većina uticaja klimatskih promjena biti povezana s vodom – bilo kroz povećanje poplava i klizišta, ili kroz sve češće i intenzivnije suše i nestašice vode.

- A. Crna Gora je visoko ranjiva na klimatske promjene, naročito na pojave vezane za vodu – poplave, klizišta, suše i nestašice vode. **Ipak, odgovarajući set adaptacionih mjera nedostaje zbog nedostatka informacija o uticaju KP i integralnog pristupu u razvijanju mjera i saradnji.**
- B. Trenutne politike su više fokusirane na ublažavanje klimatskih promjena, uz zanemarivanje uticaja na vodne resurse. **Medjusektorske politike mogu biti informisane sistemskim setom mjera a ne pojedinačnim slučajevima.**
- C. Potrebno je povećati ulaganja i kapacitete za unaprijedjenje znanja za planiranje i sprovođenje mjera adaptacije u sektoru voda. Planiranje sprovođenja mjera treba biti podržano investicionim planom sa izvorima finansiranja. **Razviti projektni predlog za GCF na osnovu investicionog plana kako bi omogućili finansiranje mjera ali i ojačali kapacitete kroz praktičan rad.**

Uticaj klimatskih promjena

Za Crnu Goru, koja ima izraženu geografsku i klimatsku raznolikost, očekuje se da će većina uticaja klimatskih promjena biti povezana s vodom – bilo kroz povećanje poplava i klizišta, ili kroz sve češće i intenzivnije suše i nestašice vode.

A. Crna Gora je visoko ranjiva na klimatske promjene, naročito na pojave vezane za vodu – poplave, klizišta, suše i nestašice vode. **Ipak, odgovarajući set adaptacionih mjera nedostaje zbog nedostatka informacija o uticaju KP i integralnog pristupu u razvijanju mjera i saradnji.**

Komponenta 1:

Relevantni nacionalni akteri (uključujući institucije, organizacije civilnog društva i privatni sektor) imaju izgrađene kapacitete, sisteme i mreže za planiranje, programiranje i sprovođenje aktivnosti finansiranih od strane GCF-a;

Završene aktivnosti:

- 1.3.1 a (1) Analiza zainteresovanih strana sa mapom uticaja
- 1.3.1 a (2) Ciljana procjena kapaciteta i izvještaj o potrebama
- 1.3.1 a (3) Trening program sa mjerilima
- 1.5 Izbor članova Ekspertske radne grupe za vodu i klimatsku otpornost
- 1.3.1 d Prvi sastanak radne grupe, radni plan i modaliteti saradnje dogovoreni

Aktivnosti u toku:

- 1.4 Serije treninga (Petrovac i Kolašin integrisani treninzi)

Aktivnosti koje slijede:

- 1.3.1 b Materijali-priručnici sa obuka na GCF Montenegro Centar znanja o vodi i klimi
- 1.3.1 a i c Nastavak treninga i Izvještaji sa radionica-obuka : Treci integrisani traning i ciljani trenninzi za privatni sektor?

Uticaj klimatskih promjena

Za Crnu Goru, koja ima izraženu geografsku i klimatsku raznolikost, očekuje se da će većina uticaja klimatskih promjena biti povezana s vodom – bilo kroz povećanje poplava i klizišta, ili kroz sve češće i intenzivnije suše i nestašice vode.

B. Trenutne politike su više fokusirane na ublažavanje klimatskih promjena, uz zanemarivanje uticaja na vodne resurse. Medjusektorske politike trebaju biti infomisane sistemskim setom mjera a ne pojedinačnim slučajevima.

.

Komponenta 2:

Zemlje korisnice GCF-a razvile su ili unaprijedile strateške okvire za adresiranje političkih nedostataka, jačanje sektorske stručnosti i unapređenje ambijenta za GCF

Završene aktivnosti:

N/A

Aktivnosti u toku:

2.2.1 a Izvještaj o početnoj procjeni ulaganja i potreba u sektoru voda u Crnoj Gori – rani nacrt

Aktivnosti koje slijede:

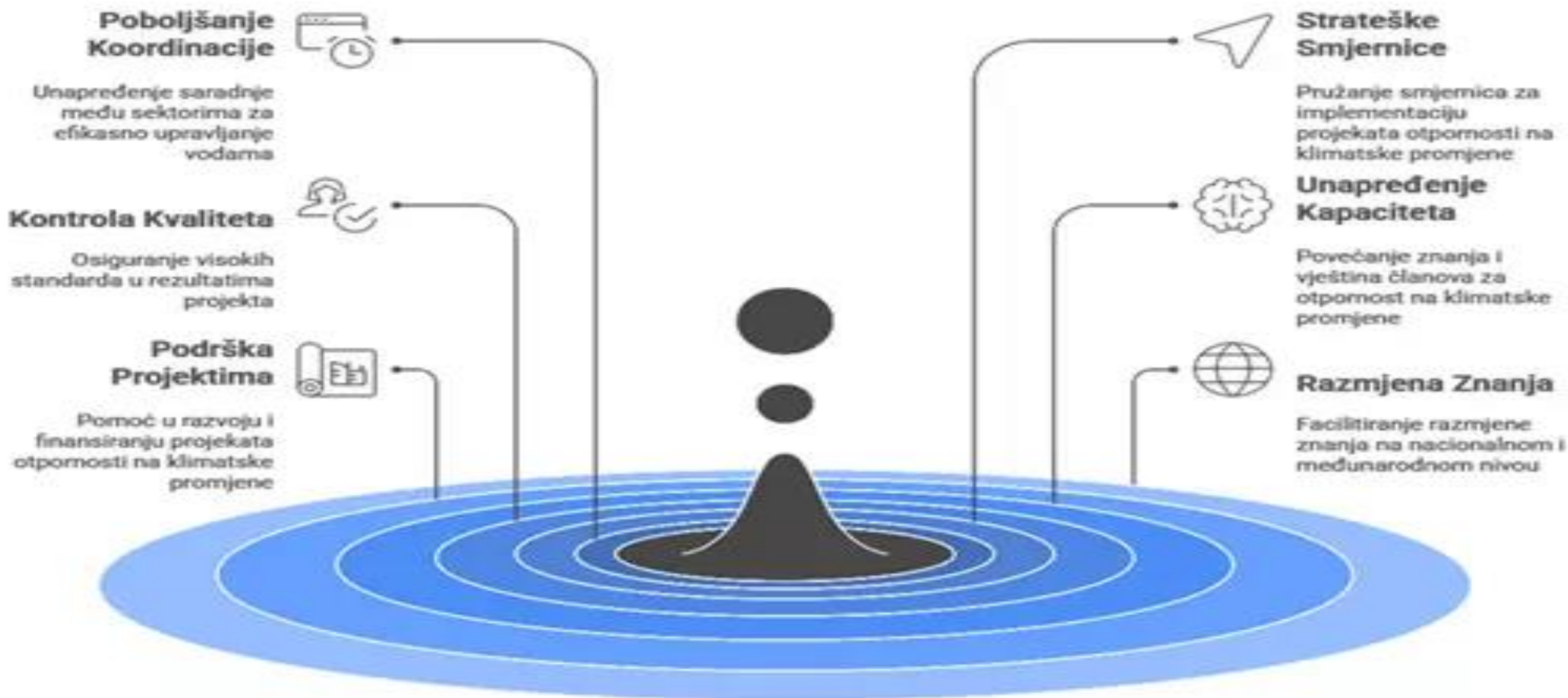
2.2.1.b Duga lista projektnih ideja za Crnu Goru, sa predloženim rokovima za podnošenje

2.2.1.c Izvještaj o preliminarnoj finansijskoj i ekonomskoj, ekološkoj i socio-ekonomskoj procjeni projektnih ideja.

2.2.1.d Poslovni slučajevi razvijeni za ciljna slivna područja u Jadranskom basenu, koji bi mogli poslužiti kao dokaz koncepta za dalju nadogradnju u punu GCF investiciju.

2.2.1.e Plan ulaganja u sektor voda Crne Gore otporan na klimatske promjene

Ciljevi i Zadaci Radne Grupe

Made with Canva

Radna grupa za otpornost na vodu i klimatske promjene

Pružila tehničku i savjetodavnu pomoć u oblasti klimatskih promjena (Aktivnost 1.3.2.b)

1

Usvojen: Predlog Poslovnika o radu, kojim se uređuje način funkcionisanja Radne grupe (donošenje odluka, uloge kopredsjedavajućih, priprema materijala i organizacija sjednica)

2

Usvojen: Predlog Plana rada, koji definiše niz sastanaka i aktivnosti podrške izradi ključnih projektnih rezultata, uključujući Procjenu klimatskih rizika za Jadranski sliv, Plan klimatski otpornih investicija u vodni sektor i razvoj koncepta projekta za finansiranje od strane Zelenog klimatskog fonda

3

Ključna uloga u predlaganju i izboru projektnih ideja koje će se dalje obrađivati sa stanovista KP i biti osnova poslovnih skučajeva i/ili Investicionog plana (2.2.1))

4

Uticaj klimatskih promjena

Za Crnu Goru, koja ima izraženu geografsku i klimatsku raznolikost, očekuje se da će većina uticaja klimatskih promjena biti povezana s vodom – bilo kroz povećanje poplava i klizišta, ili kroz sve češće i intenzivnije suše i nestašice vode.

C. Potrebno je povećati ulaganja i kapacitete za unaprijedjenje znanja za planiranje i sprovođenje mjera adaptacije u sektoru voda. Planiranje sprovođenja mjera treba biti podržano investicionim planom sa izvorima finansiranja. **Razviti projektni predlog za GCF na osnovu investicionog plana kako bi omogućili finansiranje mjera ali i ojačali kapacitete kroz praktičan rad.**

Komponenta 3:

Povećanje broja kvalitetnih nacrtu projektnih ideja koje se razvijaju i dostavljaju

Završene aktivnosti:

4.1.1.a Brza procjena klimatskog rizika, sa prostornim fokusom na Jadranski basen i već (pre) identifikovane prioritetne lokacije/pitanja od značaja u sektoru voda– finalni nacrt

Aktivnosti u toku:

4.1.2.b Konceptijski dokument zajedno sa pratećom dokumentacijom pripremljen za GCF

4.1.1.b Izvještaj o uključivanju zainteresovanih strana

Aktivnosti koje slijede:

4.1.1.c Alati za selekciju projekata (jedan za javni, jedan za privatni sektor)

Promjena paradigme: od bogatsva vode do klase 5 suše

- CORDEX (EUR-11) modeli potvrđuju porast temperature i pad padavina
- Jadranski sliv prelazi u režim stalnog deficita. **Zeta-Bjelopavlička ravnica** (centar poljoprivrede i vodosnabdijevanja) ulazi u **Klasu 5 (najviši rizik)** suše.
- Više ne treba da govorimo o povremenim sušama, već o novoj klimatskoj realnosti gdje naši kraški izvori gube stabilnost. Bez intervencije, sistem će kolabirati pod pritiskom povećane potražnje u uslovima promjenjene klime

Neodrživost gubitaka (NRW) u novoj klimatskoj realnosti

Gubici u mrežama (Cetinje 83 % Podgorica 48%) više nisu samo tehnički problem, već "klimatski hazard,,

Trenutna infrastruktura nema kapacitet da "preživi" projektovane klimatske ekstreme.

Sa gubicima od 80% mi smo potpuno nezaštićeni od promjene klime. Naša najveća 'investicija' u adaptaciju je zapravo hitno smanjenje gubitaka – to je najbrži način da 'stvorimo' novu vodu bez skupih novih zahvata."

MAR (Managed Aquifer Recharge) - Upravljanje obnovljanje akvifera

Crna Gora gubi bitku sa **vremenskom neusklađenošću**: imamo previše vode zimi (poplave) i premalo ljeti (suša "Klase 5"). Naši prirodni rezervoari (kraški izvori) su "šuplji" i ne mogu da zadrže vodu za kritični jul i avgust. Istovremeno, more nepovratno ulazi u naše obalne izvore jer opada pritisak slatke vode.

MAR je proces "bankiranja" zimske vode. Umjesto da pustimo da višak vode ode u more, mi ga upumpavamo u **podzemne "sundere" (aluvijalne akvifere)**.

Može se koristiti kao **hidraulička barijera** Ubrizgavanjem slatke vode stvaramo podzemni "zid" visokog pritiska koji fizički izgurava slanu vodu ili zagađenje.

WB novi projekat za unapređenje vodosnabdijevanja u Crnoj Gori (20 M) - sinergija

Predstavnici Svjetske banke su istakli da Crna Gora, uprkos značajnim vodnim resursima, bilježi visoke gubitke u sistemu vodosnabdijevanja, zbog čega je neophodno raditi na rješavanju ovog problema. Prema dosadašnjim analizama, 66% vode se gubi tokom distribucije, a samo 45% prikupljene vode se prečišćava. Kao potencijalno rješenje ovih problema, predložen je nacrt koncepta za projekat koji bi uključio rehabilitaciju i modernizaciju vodovodnih sistema širom zemlje, uključujući i zamjenu azbestnih cijevi, te proširenje pristupa pitkoj vodi u ruralnim područjima.

Komponenta 4:

Razvoj i diseminacija najboljih praksi u pogledu institucionalnog jačanja i koordinacije, direktnog pristupa i izgradnje projektne liste radi jačanja angažmana nacionalnih nadležnih tijela (NDAs), akreditovanih entiteta (DAEs) i partnerskih institucija sa GCF-om.

Završene aktivnosti:

5.1.1a: Online platforma za upravljanje znanjem ([GCF Montenegro Water & Climate Knowledge Hub](#))

Aktivnosti u toku:

x.x.x Razvoj GIS portala za informisanost o klimatskim rizicima

Aktivnosti koje slijede:

Deliverable 5.1.1a: Operativni priručnik i operativni plan za platformu znanja

5.1.1b Najbolje prakse su pripremljene u odgovarajućim komunikacijskim i pedagoškim formatima i postavljene na portal znanja.

5.1.1c: Izvještaj o angažovanju korisnika; Anketa o povratnim informacijama korisnika; Kratki izvještaj o komunikaciji na komunikacijskoj platformi; Prilagođena platforma znanja na osnovu povratnih informacija korisnika

Hvala Vam !